

Nachtblauw

Van Simone van der Vlugt verscheen bij Ambo|Anthos *uitgevers*

De reünie

Beste thrillerdebuut 2004 door Crimezone

Nominatie voor de NS Publieksprijs 2005

Schaduwzuster

Het laatste offer

Nominatie voor de NS Publieksprijs 2007

Blauw water

Nominatie voor de NS Publieksprijs 2008

Nominatie voor de Gouden Strop 2008

Winnaar Zilveren Vingerafdruk 2009

Herfstlied

Jacoba, Dochter van Holland

Op klaarlichte dag

Winnaar NS Publieksprijs 2010

Beste Nederlandstalige thriller 2010 door Crimezone

In mijn dromen

Nominatie voor de NS Publieksprijs 2012

Rode sneeuw in december

Aan niemand vertellen

Nominatie voor de NS Publieksprijs 2013

Morgen ben ik weer thuis

Vraag niet waarom

De ooggetuige & Het bosgraf

De lege stad

Nachtblauw

Met Wim van der Vlugt

Fado e Festa. Een rondreis door Portugal

Friet & Folklore. Reizen door feestelijk Vlaanderen

Simone van der Vlugt ontving in 2006 de Alkmaarse Cultuurprijs voor haar tot dan toe verschenen werk.

Simone van der Vlugt

Nachtblauw

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3406 1 (gebonden)

ISBN 978 90 263 3206 7 (paperback)

© 2016 Simone van der Vlugt

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Sandra Cunningham / Trevillion Images

Foto auteur © Wim van der Vlugt

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

I

De Rijp, maart 1654

Een week na de begrafenis voel ik nog steeds voornamelijk opluchting. Ik weet dat het niet goed te praten is, dat ik zou moeten rouwen, maar dat is onmogelijk.

Met mijn armen over elkaar geslagen kijk ik door het openstaande bovenste gedeelte van de deur naar buiten, naar de weilanden en akkers die de boerderij omringen, maar mijn blik is naar binnen gekeerd.

Het had natuurlijk nooit zover mogen komen. Achteraf gezien begrijp ik niet wat me bezielde die avond, een jaar geleden. Jarenlang heb ik Govert beschouwd als gewoon een van de mannen uit het dorp, niet iemand naar wie mijn speciale aandacht uitging. Eigenlijk dacht ik nooit aan hem. Niet dat hij geen aantrekkelijke man was, op een bepaalde manier was hij dat wel. Dat zag ik pas tijdens het dorpsfeest, toen hij me naar zich toe trok, de dansvloer op, dicht tegen zich aan. Ik had gedronken, natuurlijk had ik

gedronken, maar niet zoveel dat ik me niet bewust was van zijn lichaam dicht bij het mijne, van zijn zware ademhaling en zijn gespierde armen die me zo voorzichtig vasthielden.

Bij elke draai raakten onze heupen elkaar en verstevigde hij de greep waarmee hij me tussen de andere paren door laveerde. Het was een opwindend gevoel. Ik besepte dat hij verliefd op me was, dat zijn hinderlijke gestaar als ik hem tegenkwam, met die diep gefronste wenkbrauwen, geen uiting van misnoegen was geweest, maar van begeerte.

Voelde ik me geveleid door zijn aandacht? Had ik te veel jongemannen afgewezen in de hoop op wat beters, vreesde ik te zullen overschieten? Of was ik op dat moment ook verliefd?

Toen hij mijn hand stevig in de zijne nam en me mee naar buiten trok, naar een stil plekje in een boomgaard, protesteerde ik niet.

Govert was blij toen ik hem vertelde dat ik in verwachting was, en hij was van ganser harte bereid om met me te trouwen en een gezin te stichten. Als weduwnaar van tegen de veertig, niet onbemiddeld, was hij geen slechte partij, maar ook niet wat ik voor ogen had.

Niet dat er veel te kiezen was. Eén moment van onbezonnenheid tijdens de kermis, een moment van totale verstandsverbijstering zou je kunnen zeggen, en mijn toekomst lag vast. Weg was de kans om ooit het dorp te verlaten en een ander leven te beginnen, weg waren mijn dromen.

Het ergste was dat ik me afvroeg wat ik die avond in hem gezien had. Wat het ook geweest was, de volgende ochtend was het verdwenen.

Een maand later trouwden we, zes weken later eindigde mijn zwangerschap in een vroeggeboorte. Het kindje, een

jongen, kwam dood ter wereld. Dat is alweer een jaar geleden.

Nu ligt ook Govert in de koude, donkere aarde. De enige spiegel in huis hangt omgekeerd tegen de muur, de luisen zijn al een paar weken gesloten. Vandaag open ik ze weer. Vol genoeg laat ik het ochtendlicht naar binnen stromen. Het woonvertrek, dat dagenlang uitpuilde van het bezoek, is vreemd stil. Mijn hele leven lang woon ik al in De Rijp, en de steun van familie, burens en vrienden is hartverwarmend. Alleen mijn schoonfamilie heeft het laten afweten. Waarschijnlijk hebben ze er moeite mee dat ik na één jaar huwelijk al Goverts bezittingen erf. Begrijpelijk, maar ik kan er ook niets aan doen. God weet dat ik die erfenis verdiend heb.

Ik laat mijn ogen door de kamer glijden, van de ronde tafel bij het raam naar de stoofplaats en de door mij beschilderde meubelstukken. Zonlicht valt over de plavuizen vloer en brengt wat warmte. Niet veel, het is pas begin maart. De rook trekt naar boven, langs de balken waar worsten en spek aan hangen, en stijgt op naar de zolder, die nog halfvol ligt met wintervoorraad.

Het is vreemd om het huis voor mezelf te hebben, maar ik heb niet veel tijd om daarbij stil te staan. Er is werk te doen, en nu Govert er niet meer is nog meer dan anders.

Ook al heb ik een meid en een knecht in dienst, er blijft genoeg over. De dagen van de week zien er allemaal hetzelfde uit. Ik melk de koeien, voer de varkens en de kippen, werk in de moestuin, karn boter en maak kaas. De tijd die overblijft gebruik ik om kleding te wassen en te verstellen, om te spinnen en te weven, en heel soms om te schilderen.

Af en toe, als ik in het spiegelende oppervlak van een koperen ketel kijk, vang ik een glimp op van mijn moeder: het gevlochten haar weggestopt onder een wit mutsje. Ze is

altijd bezig, altijd moe. Ik ben vijftwintig, maar voel me even oud.

Nog even volhouden, denk ik terwijl ik naar de stal loop om de dieren te verzorgen. De rouwperiode duurt maar zes weken, die kunnen er nog wel bij.

Jacob, de knecht, is al begonnen met melken. Hij begroet me door even zijn kin te heffen. Bij wijze van antwoord knik ik hem toe.

‘Ik kan misschien bij Abram Groen aan de slag,’ zegt hij als ik op mijn krukje zit.

‘Dat is mooi.’

‘Alleen Jannetje heeft nog geen ander werk.’

‘Dat komt wel goed. Als het niet hier is, dan wel in Graft.’

We werken een tijdje zwijgend door. Mijn handen gaan snel, de melk spuit in de emmer.

‘Wanneer vertrekt u?’ vraagt Jacob dan.

‘Zodra de boel verkocht is. De veiling is volgende week.’

Jacob knikt. ‘Jannetje wil de karnton graag overnemen. Dan kan ze voor eigen gebruik boter maken.’

‘Dat gaat niet. Ik heb hem al aan mijn moeder beloofd.’

‘O. Dat is jammer.’ Jacob trekt de volle emmer onder de koe vandaan en komt overeind. Zoals hij daar staat lijkt hij iets te willen zeggen, en ik kijk hem vragend aan.

‘Nog even over de baas...’

‘Ja?’

‘Zijn broer strooit praatjes in het rond.’

Ik stop met melken. ‘Wat voor praatjes?’

Hij aarzelt.

‘Wat is er, Jacob?’ Mijn stem klinkt ongeduldig, iets te scherp.

‘Ik denk dat u dat wel weet,’ zegt hij en loopt weg.

Gisteren heb ik van de karnemelk hangop gemaakt. Vandaag, tussen de middag, smeer ik het lichtzure goedje dat is overgebleven op een stuk roggebrood. Jacob en Jannetje zitten ook aan tafel. Veel zeggen we niet, we zijn alle drie in gedachten verzonken.

Na de maaltijd laat ik het werk aan hen over. Ik trek een paar wijde overmuilen aan en loop de dijk op die naar De Rijk voert. De boerderij ligt aan de ringsloot van de Beemster, te midden van drassig laagland. Om bij de boerderij van mijn ouders te komen moet ik naar de andere kant van het dorp, en de kortste weg is erdoorheen. Via het Oosteinde loop ik de Rechtestraat in, waar de schamele bebouwing overgaat in grote woningen met groen of rood geverfde gevels. Dichter naar de dorpskern toe staan ook enkele stenen huizen met trapgevels, alsof ze daar per ongeluk neergezet zijn.

Ik groet links en rechts bekenden, die aarzelend teruggroeten. Ontwijken ze me? Wordt er naar me gegluurd?

Eenmaal op de Kleine Dam, waar het gonst van bedrijvigheid bij het Waaggebouw, kan ik er niet omheen. Er worden nieuwsgierige blikken op me geworpen, achter mijn rug wordt gefluisterd. Een enkeling komt naar me toe, vraagt hoe het met me gaat en of het echt waar is dat ik wegga.

De Rijpers zijn trots op hun dorp, waar hun familie al generaties lang woont. Weggaan is ongehoord, bijna verraad. Maar de dorpelingen hebben me altijd al een beetje apart gevonden, dus mijn plannen zouden hen niet moeten verbazen.

‘Dat ladekastje dat je zo mooi beschilderd hebt, doe je dat ook weg?’ Sybrigh, de opkoopster, kijkt me vol belangstelling aan. ‘Want dan wil ik het wel van je overnemen.’

‘Volgende week is de veiling,’ zeg ik en met een veront-

schuldigend glimlachje loop ik door.

Ik sla af, de smalle Kerkstraat in, en verlaat het dorp. In de verte is de boerderij van mijn ouders al zichtbaar. Ik loop een modderig pad op en versnel mijn pas.

‘Mart was hier net.’ Mijn moeder staat de melkvaten schoon te spoelen onder de pomp. In het harde winterlicht oogt haar gezicht schraal en oud, en als ze zich opricht grijpt ze naar haar rug. ‘Hij wilde jou spreken maar hij stond zo te schreeuwen dat ik hem heb weggestuurd.’

Ik pak een melkvat en zet het onder de pomp.

‘Hij had gehoord dat je wegging. Hij was razend, Catrijn.’

‘Waarom? Dat moet ik toch zelf weten.’

‘Ja, maar juist nu, zo kort na de begrafenis. Veel mensen vinden het vreemd. Waarom moet je zo nodig naar Alkmaar? Je hebt een boerderij, vee, alles is nu van jou. De mannen staan voor je in de rij. Neem nou Gerrit. Als jullie je bezittingen samenvoegen, zijn jullie rijk.’

‘Ik ga naar de stad.’

‘Om als huishoudster te gaan werken. Terwijl je hier helemaal vrij bent.’

Ik zucht. ‘We hebben dit gesprek al zo vaak gevoerd, moeder. Ik ben niet van plan om altijd huishoudster te blijven. Ik wil sparen, opnieuw trouwen en een leven in de stad opbouwen.’

‘Ja, dat heb je altijd gewild. Als klein meisje ging je al graag mee als we de kazen moesten wegbrengen. Ik heb nooit begrepen waarom, de anderen hadden dat niet. Vier uur in een schuit om even in de stad te zijn. En dan weer vier uur terug.’

‘Huilend, omdat ik nog niet terug wilde.’

We kijken elkaar aan en glimlachen.

‘Nou ja, je moet doen wat je zelf wilt. Je bent geen klein meisje meer, ik kan je niet tegenhouden,’ zegt mijn moeder na een korte stilte. ‘Het is alleen...’

In de stilte die valt kijk ik haar onderzoekend aan. ‘Wat is er?’

‘Er wordt gekletst.’

‘In een dorp wordt altijd gekletst, daarom wil ik ook weg. Ik ben dat geroddel en die bemoeizucht meer dan zat.’

Een uitdrukking van berusting verschijnt op mijn moeders gezicht. ‘Ik zal je missen,’ zegt ze. ‘Maar misschien is het inderdaad beter dat je weggaat.’

Een week later wordt alles verkocht. Govert en ik pachtten de boerderij en het land, maar het vee en het huisraad waren ons eigendom. Tijdens de veiling, die plaatsvindt op de deel van de boerderij, zie ik mijn bezittingen in andere handen overgaan. De opbrengst van ruim honderd gulden valt me niet tegen. Het is genoeg om een tijdje vooruit te kunnen en misschien iets voor mezelf te beginnen. Aardewerk beschilderen bijvoorbeeld. Dat is een droom die ik altijd heb gehad. Als klein meisje bracht ik met bietensap versieringen aan op meubilair. Later gebruikte ik daar echte verf voor, toen ik opdrachten kreeg van rijke boeren en notabelen uit het dorp en ik voor hen ladekasten of voetstoven ging decoreren.

‘Het heeft wel wat van de schilderkunst uit Hindeloo-
pen,’ heeft Cornelis Vinck, de notaris, ooit gezegd. ‘Je hebt talent, Trijn. Je zou eens wat in de stad te koop moeten aanbieden.’

‘Dat gaat toch niet, mijnheer. Ik ben geen lid van het gilde,’ zei ik.

‘Tijdens de jaarmarkt hebben niet-poorters toestemming om te handelen in wat ze maar willen. Zolang ze maar geen eigen bedrijf beginnen.’

In mijn spaarzame vrije tijd begon ik borden en krukjes te beschilderen, die ik op de jaarmarkt inderdaad gemakkelijk kwijtraakte.

Vanaf dat moment ging ik naar de stad verlangen.

Ik ken maar een paar dorpelingen die De Rijk hebben verlaten, en dat zijn jongens die zijn aangemonsterd op VOC-schepen of die voor een bestaan als walvisvaarder hebben gekozen. In het buurdorp Graft woonde een meisje dat in Alkmaar een betrekking als dienstmeid had gevonden, en dat lijkt me ook wel wat. Natuurlijk is een leven als dienstbode hard aanpakken, maar ik zou dan tenminste niet meer tussen de klei en het riet wonen. In de stad gebeurt het, daar is vertier en vermaak, daar wordt geleefd, en ik wil erbij zijn. Van vrienden die in Alkmaar wonen, Melis en Brecht, hoorde ik dat een rijke inwoner van de stad een huishoudster nodig had. Onlangs, toen ik toch naar de kaasmarkt moest, ben ik naar de Oudegracht gelopen om mijn diensten aan te bieden. Tot mijn vreugde en verbazing werd ik meteen aangenomen.

Ik kijk rond in de deel, waar het vroege daglicht op de lemen vloer valt. Mijn eigendommen die er stonden opgeslagen zijn meegenomen door de nieuwe eigenaren. Alles wat ik nog heb zijn een paar sieraden en kledingstukken.

Buiten staan mijn ouders en mijn broers in de ochtendmist op het erf. Als enige overgebleven dochter heb ik altijd op hun aandacht en bescherming kunnen rekenen en ik zie

aan de gezichten van de jongens dat ze het maar niets vinden dat ik vertrek. Tussen Dirk, mijn oudste broer, en Lau zit een gat van vele jaren, veroorzaakt door een aantal miskramen en door jonggestorven broers en zusjes. Misschien dat ik daarom het meest naar Lau trek, omdat wij het verlies moesten compenseren.

Het afscheid is kort. Ik omhels iedereen, mijn ouders het langst. Lau moet in Alkmaar zijn en zal me vergezellen. Een prettig idee nu ik zoveel geld op zak heb.

‘We zien elkaar snel weer,’ zegt mijn vader. ‘Volgende week kom ik naar Alkmaar met een vracht.’

‘Tot dan, pa. Je weet waar ik zit.’

Nog een kus, een omhelzing, dan gaan we. Lau neemt de baal met mijn spullen onder zijn arm en en we lopen het Oostdijkje op, dat naar de haven leidt. Ik kijk een paar keer om en zwaai naar mijn familie. Ik voel van alles, maar geen spijt.

Het is een lange tocht naar Alkmaar. Zittend tussen de lading, dicht naast elkaar om warm te blijven, zien we het polderlandschap aan ons voorbijtrekken. Erg snel gaat de zwaarbeladen schuit niet, maar dat ben ik gewend. Ik heb dit tochtje al vaak gemaakt, ik ken elke bocht in de waterweg, elk gehucht dat we passeren. Op sommige stukken is er nauwelijks wind en schieten we slecht op, zodat de schuitenvoerder de vaarboom moet gebruiken. Met zijn hele gewicht leunt hij op de stok, werkt hem in de modderige bodem en duwt de boot vooruit.

Ik zit tegen mijn broer aan en wijs naar dingen in het landschap die me opvallen. Veel reactie komt er niet.

‘Je komt niet meer terug, hè?’ zegt Lau, net als ik mijn pogingen om een gesprek te beginnen wil opgeven.

‘Natuurlijk wel. Zo af en toe.’

‘Als ik jou was zou ik niet in Alkmaar blijven. Mart stookt het hele dorp tegen je op.’

‘Geloven ze hem?’

‘Ik weet het niet.’ Hij zwijgt even, zegt dan: ‘Je kan ook naar Haarlem of Amsterdam gaan.’

Nu ben ik even stil. ‘Zo ver?’ zeg ik dan.

‘Zo ver weg is het ook weer niet. Wat ik bedoel, Trijn, is dat je je door ons niet moet laten tegenhouden. Als een andere stad voor jou... beter zou zijn, dan moet je gaan. Wij weten dat het onzin is wat er over jou gezegd wordt, maar niet iedereen is daarvan overtuigd.’

‘Ik had langer moeten rouwen, meer moeten huilen.’ Ik kijk naar mijn broer op. ‘Zou het een zonde zijn als je blijft bent met iemands dood?’

Lau slaat een arm om me heen en trekt me tegen zich aan. ‘Nee,’ zegt hij. ‘Dat lijkt me in dit geval alleen maar menselijk.’

We varen het Alkmaardermeer op, passeren Akersloot. Zonnestralen prikken door de mist heen, lossen het grauwe waas op en zorgen voor wat warmte. Een stevige wind blaast vol in de zeilen en jaagt de boot door de golven. In de verte zijn de torens en muren van Alkmaar zichtbaar. En het galgenveld.

Er gaat een huivering door me heen bij het zien van de sinistere staken met bungelende lijken. Snel richt ik mijn blik op de drukte van het scheepsverkeer verderop, bij de Accijnstoren.

Glinsterend in de zon strekt het brede water van het Zeglis zich voor ons uit. Op de oevers aan weerskanten lopen vele mensen naar de stad, een man drijft een paar varkens voor zich uit. Karren hotsen en botsen door de kuilen, een bedelaar springt net op tijd voor de wielen vandaan.

Vlak voor de stadsmuur meert de schuit aan. Lau en ik komen overeind en betalen de schipper. Even later lopen we over de smalle houten brug die naar de Boompoort voert. Bij de Accijnstoren nemen we afscheid: Lau heeft een afspraak in een herberg aan de Bierkade.

Aarzelend kijkt hij me aan, alsof hij nog iets wil zeggen maar de juiste woorden niet kan vinden. ‘Nou zus, veel geluk. Als ik weer in de stad ben, kom ik je opzoeken.’ Hij trekt me dicht tegen zich aan. ‘Denk aan wat ik gezegd heb.’

Ik kus hem op de wang en neem de baal kleding van hem over. Even kijken we elkaar in de ogen, dan glimlachen we en gaan we uit elkaar. Als ik omkijk zie ik dat mijn broer me nakijkt. Ik zwaai en sla rechts af.

Nog een beetje stijf van de lange zit loop ik het Verdronkenoord op, de baal tegen me aan gedrukt. De gracht ligt vol pramen en platbodems, overal wordt handel in- en uitgeladen.

Doelgericht wandel ik door de bekende straten naar de andere kant van de stad, waar de Grote Kerk boven de daken uittorent. Via het portaal aan de Koorstraat ga ik naar binnen. Langzaam loop ik door het machtige schip met zijn pilaren en gebrandschilderde ramen naar voren, tot aan het altaar. Daar neem ik plaats in de voorste kerkbank en sluit ik mijn ogen. Een tijdlang blijf ik zo zitten, luisterend naar mijn ademhaling en het onregelmatig kloppen van mijn hart.

Pas als ik tot rust ben gekomen, open ik mijn ogen. De stilte die tussen de witte wanden en bogen hangt heeft een kalmerende werking.

Ik vouw mijn handen. De inhoud van mijn gebeden is dezelfde als in de dorpskerk van De Rijp, maar toch voelt het anders. Alsof ik hier, onder de machtige stenen gewel-

ven, beter gehoord word. Of mijn smeekbede iets helpt weet ik niet, ik voel nog geen verlichting. Met gebogen hoofd verlaat ik de kerk. Buiten knipper ik tegen het zonlicht en ik blijf even verdwaasd staan voor ik me weer in de drukte van de stad laat opnemen.

Vlak bij de Grote Kerk bevindt zich herberg en tapperij De Dertien Balcken, die door vrienden van me wordt gedreven. Brecht en haar man Melis doen er goede zaken, want hun herberg is de eerste die reizigers zien als ze door de Geesterpoort de stad binnenkomen. Het is een groot pand met een trapgevel en een smeedijzeren uithangbord, dat vrolijk heen en weer beweegt in de wind.

Met koude, bijna verstijfde handen open ik de deur en ik haal verlicht adem als de warmte me tegemoetkomt. De kleine gelagkamer zit stampvol. Met moeite wring ik me tussen de staande en zittende mensen door naar de tap. Daar staat Melis bier te schenken, Brecht loopt net weg met twee schuimende kroezen in haar handen.

‘Melis!’ Ik leun over de toonbank naar voren.

‘Trijn, hallo! Fijn je te zien. Het is nu een beetje druk, maar we praten zo, goed?’ roept hij.

Ik knik en draai me om als iemand een hand op mijn schouder legt. Het is Brecht. Haar donkere krullen hebben zich onder haar muts uit gewerkt en hangen rond haar gezicht. Ze geeft me een kus op de wang en zegt: ‘Daar ben je dan! Wil je wat eten?’

‘Graag.’

Brecht verdwijnt in de keuken en komt even later terug met een stevig uitziende soep en een stuk brood. Na enig zoeken vind ik een plekje. Als ik uitgegeten ben wordt het wat rustiger in de herberg en komt Brecht bij me zitten. Ze vraagt hoe de reis is verlopen.

‘Koud en lang. Lau reisde met me mee,’ zeg ik. ‘Zou ik vannacht hier kunnen slapen? Ik hoef morgen pas te beginnen bij mijn werkgever.’

Brechts gezicht versombert.

‘Wat is er? Zit je vol? Dat geeft niet, dan ga ik wel naar ’t Moriaenshoofd,’ zeg ik.

‘Je kunt hier blijven zo lang als je wilt, maar ik heb slecht nieuws voor je. De heer bij wie je in dienst zou komen, Wollebrant Nordingen, is twee dagen geleden overleden. Hij werd ziek, iets met zijn longen. Hij was natuurlijk al op leeftijd, maar zijn dood kwam toch onverwacht.’

Even weet ik niet wat ik moet zeggen. Dit is inderdaad slecht nieuws. Niet alleen voor de heer Nordingen, die me een vriendelijke man leek, maar ook voor mij.

‘Wat moet ik nu doen? Ik heb al mijn spullen verkocht, de pacht opgezegd.’

‘Dan koop of huur je hier een huis en ga je op zoek naar ander werk.’

‘Er zit niets anders op. Ik ga in elk geval niet terug.’

‘We helpen je wel,’ zegt Brecht. ‘Zolang je geen woning hebt, kun je hier blijven en we zullen rondvragen of iemand werk voor je heeft. Daar is een herberg een goede plek voor.’

Het is geruststellend dat ik er niet alleen voor sta, maar het duurt even voor ik heb verwerkt dat alles anders loopt dan ik had gedacht. Gelukkig heb ik geld genoeg om een tijdje van rond te komen.

Melis komt naast me staan en legt zijn hand op mijn schouder. ‘Je vindt wel wat,’ zegt hij. ‘Er is werk zat in Alkmaar.’

3

Een week lang zoek ik onophoudelijk naar werk. Ik doorkruis de hele stad, van de deftige huizen aan de Mient tot de zoutziederijen aan de Oudegracht en de bierbrouwerij aan de Houttil. Ik probeer het bij het Burgerweeshuis in de Doelenstraat en bij de bijbehorende zijdeweaverij, vervolgens bij het Sint-Catharinaklooster en in diverse herbergen en tapperijen. Het maakt me niet uit wat ik moet doen, schoonmaken, sjouwen of zieken verplegen, als ik maar werk heb.

Aan het einde van de week zit ik gedesilluseerd tegenover Brecht in de herberg.

‘Ik had niet gedacht dat het zo moeilijk zou zijn om iets te vinden,’ zeg ik. ‘Voor mannen is er werk genoeg, maar voor vrouwen is het een stuk lastiger.’

‘Je zou voor jezelf kunnen beginnen. Een handeltje in het een of ander.’

‘In wat? Potten en pannen? Daar staat de hele stad al vol mee.’

‘Maar jij kunt ze mooi beschilderen. En je bent nu inwoner van Alkmaar, dus je zou een bedrijfje kunnen beginnen.’

Ik schud mijn hoofd. ‘Dat gaat niet zo gemakkelijk, dat weet je best. Ik zou in de leer moeten gaan, leergeld betalen, een meesterproef moeten doen. En dan is het nog maar de vraag of het gilde me wil inschrijven.’

‘Een tijdje geleden is er een vrouw toegetreden tot het Sint-Lucasilde. Isabella Bardesius heet ze. Zij werkt nu als zelfstandig schilder.’

‘Dan komt ze vast uit een rijke familie die haar opleiding heeft betaald. Zonder opleiding laten ze je niet toe, Brecht.’ Nadenkend kijk ik voor me uit. ‘Misschien moet ik toch dat baantje aannemen in het Pesthuis. Dat is het enige dat me is aangeboden.’

‘In het Pesthuis? Ben je gek!’

‘Er is toch geen pest. Er liggen nu mensen met andere ziektes.’

‘Ja, die even besmettelijk en gevaarlijk zijn. Dat zou ik als laatste doen.’

‘Het is het laatste. Als ik niet snel iets vind, moet ik terug naar De Rijp.’

Naast ons klinkt een kuchje. Een man van een jaar of dertig met halflang, donkerblond haar staat bij onze tafel en zegt: ‘Dag, Brecht. Neem me niet kwalijk dat ik stoor, maar ik hoorde jullie gesprek.’

‘Mattias, wat leuk je weer te zien. Hoe gaat het?’ Een brede glimlach trekt over Brechts gezicht.

‘Prima,’ zegt de man. ‘Ik ben op doorreis naar Den Helder, en ik heb nog wat zaken af te handelen in Alkmaar.’

‘Mijnheer Van Nulandt is een van onze vaste gasten,’ zegt Brecht tegen mij.